

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de către avocatul Oleg Bondarenco,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului orășenesc Căinari cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, a fost casată parțial hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul central și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La data de 21 martie 2017 ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului orășenesc Căinari cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 20 august 2004 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/7 „Cu privire la transmiterea pădurilor aflate în proprietatea publică or. Căinari la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”, în prezent ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

A menționat că, la aceeași dată Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/8 „Cu privire la permiterea schimbului de terenuri pentru ameliorare prin împădurire a terenurilor degradate neproductive”, iar la data de 08 decembrie 2006 a adoptat decizia nr. 6/6 „Cu privire la transmiterea terenurilor degradate neproductive la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”.

A susținut că, la data de 28 septembrie 2012 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 8/42 „Cu privire la permiterea schimbării terenurilor între Primăria or. Căinari și Ocolul Silvic Căinari”, iar la data de 21 august 2014 a adoptat decizia nr. 5/20 „Cu privire la transmiterea terenului proprietate publică a statului aflat în gestiunea ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în proprietate publică a UAT Căinari, r-nul Căușeni” și decizia nr. 5/22 „Cu privire la transmiterea terenurilor proprietate publică a UAT Căinari, r-nul Căușeni în proprietate publică a statului, în gestiunea ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

A afirmat că, aceste decizii au intrat în vigoare și au început să producă efecte juridice.

A relevat că, în rezultatul obținerii terenurilor indicate în deciziile enunțate, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a început să efectueze lucrări silvice în valoare totală de sute de mii de lei, bani ai acesteia, ceea ce la momentul actual se confirmă prin contractul pentru executarea lucrărilor de proiectări și investigații, devizele de cost, actele de recepție a lucrărilor îndeplinite, factura.

A invocat că, la data de 22 octombrie 2015 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/30 „Cu privire la modificarea unui act”, prin care a modificat numerele cadastrale ale terenurilor, care i-au transmise în gestiune prin decizia nr.5/22 din 21 august 2014.

A mai invocat că, la data de 21 iulie 2016 Consiliul orășenesc a adoptat decizia nr. 3/4 „Cu privire la abrogarea unor acte”, prin care a abrogat deciziile nr.4/7 din 20 august 2004, nr. 4/8 din 20 august 2004, nr. 6/6 din 08 decembrie 2006, nr.8/42 din 02 septembrie 2012, nr. 5/20 din 21 august 2014 și nr. 5/22 din 21 august 2014.

A declarat că, a luat cunoștință de deciziile Consiliului orășenesc Căinari nr.4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 la data de 29 decembrie 2016 și la data de 19 ianuarie 2017 a înaintat pârâtului cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziilor enunțate, însă la data de 28 februarie 2017 a primit o scrisoare din partea primarului or. Căinari, din care rezultă că, cererea prealabilă nu a fost discutată la ședința Consiliului orășenesc Căinari din motiv că, ar fi fost prescrisă.

A considerat că, deciziile Consiliului orășenesc Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 sunt neîntemeiate și ilegale.

A notat că, prin deciziile enunțate Consiliul orășenesc Căinari i-a încălcat flagrant dreptul de proprietate, drept garantat și protejat de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 46 din 127 din Constituția RM și art. 316 din Codul civil.

A specificat că, prin deciziile contestate a obținut o speranță legitimă că, va dobândi efectiv terenurile în proprietate, însă a dobândit bunuri, de care a fost în rezultat expropriat ilegal.

A solicitat anularea deciziilor Consiliului orășenesc Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 „Cu privire la modificarea unui act” și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 „Cu privire la abrogarea unor acte” și încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătoria Căușeni, sediul central a fost respinsă acțiunea înaintată de către ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție. Au fost încasate de la ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în beneficiul Primăriei or. Căinari cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10000 de lei.

Prin decizia din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 29 martie 2019 ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de către avocatul Oleg Bondarenco, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, deoarece circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, care au fost considerate constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, concluziile instanțelor judecătorești, expuse în hotărâri, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei și au fost încălcate normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată eronat legea.

A menționat că, conform materialelor dosarului, prin deciziile Consiliului orășenesc Căinari, care au fost anulate prin actele administrative contestate, terenurile au fost transmise la balanța ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” (decizia Consiliului orășenesc Căinari nr. 4/7 din 20 august 2004).

A susținut că, decizia Consiliului orășenesc Căinari nr. 4/7 din 20 august 2004 a fost adoptată în vederea executării Hotărârilor Guvernului RM nr. 1734 din 31 decembrie 2002 și nr. 01-07/123 din 20 februarie 2003.

A afirmat că, instanța de apel a ignorat circumstanțele enunțate.

A relevat că, instanța de apel a trecut cu vederea faptul că, conform art. 24 din Legea contenciosului administrativ, anume intimatul Consiliul orășenesc Căinari era obligat să demonstreze în instanța de judecată legalitatea și temeinica actelor administrative contestate.

A invocat că, la examinarea cauzei, intimatul nu a motivat care a fost necesitatea și temeiul legal pentru adoptarea actelor administrative contestate.

A declarat că, instanța de apel a reținut că, actele administrative contestate au fost supuse controlului de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, însă la materialele dosarului lipsesc probe întru confirmarea efectuării de către organul de stat respectiv a pretinsului control. Or, actele prezentate în acest sens de către Consiliul orășenesc Căinari și, anume, scrisorile adresate Oficiului teritorial Căinari al Cancelariei de Stat (f. d. 70, 74) nu pot fi reținute în calitate de probe în condițiile în care lipsește dovada expedierii-primirii de către destinatar.

A notat că, instanțele judecătorești greșit au încasat de la ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în beneficiul Primăriei or. Căinari cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10000 de lei, deoarece Primăria or. Căinari nu are calitatea de pârât și împotriva acesteia nu au fost înaintate careva pretenții.

A mai notat că, la materialele dosarului a fost anexat un înscris, în baza căruia instanțele judecătorești au încasat cheltuielile de asistență juridică, însă acest înscris nu poate fi considerat ca probă, deoarece nu conține nicio semnătură și ștampila instituției bancare, care ar confirma efectuarea plății.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza instanței de apel din următoarele considerente.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 20 august 2004 Consiliul orașenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/7 „Cu privire la transmiterea pădurilor aflate în proprietatea publică or. Căinari la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”, în prezent ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

La aceeași dată Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/8 „Cu privire la permiterea schimbului de terenuri pentru ameliorare prin împădurire a terenurilor degradate neproductive”.

La data de 08 decembrie 2006 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 6/6 „Cu privire la transmiterea terenurilor degradate neproductive la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”.

De asemenea, s-a constatat că, la data de 28 septembrie 2012 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 8/42 „Cu privire la permiterea schimbării terenurilor între Primăria or. Căinari și Ocolul Silvic Căinari”, iar la data de 21 august 2014 a adoptat decizia nr. 5/20 „Cu privire la transmiterea terenului proprietate publică a statului aflat în gestiunea ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în proprietate publică a UAT Căinari, r-nul Căușeni” și decizia nr. 5/22 „Cu privire la transmiterea terenurilor proprietate publică a UAT Căinari, r-nul Căușeni în proprietate publică a statului, în gestiunea ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

La data de 22 octombrie 2015 Consiliul orășenesc Căinari a adoptat decizia nr. 4/30 „Cu privire la modificarea unui act”, prin care a modificat numerele cadastrale ale terenurilor, care au transmise în gestiune ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” prin decizia nr. 5/22 din 21 august 2014.

La data de 21 iulie 2016 Consiliul orășenesc a adoptat decizia nr. 3/4 „Cu privire la abrogarea unor acte”, prin care a abrogat deciziile nr. 4/7 din 20 august 2004, nr. 4/8 din 20 august 2004, nr. 6/6 din 08 decembrie 2006, nr. 8/42 din 02 septembrie 2012, nr. 5/20 din 21 august 2014 și nr. 5/22 din 21 august 2014.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a solicitat anularea deciziilor Consiliului orășenesc Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 „Cu privire la modificarea unui act” și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 „Cu privire la abrogarea unor acte” și încasarea de la Consiliul orășenesc Căinari a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a respins acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, încasând de la ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în beneficiul Primăriei or. Căinari cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10000 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 273 CPC, pentru fiecare ședință de judecată, inclusiv pentru ședința de pregătire pentru dezbateri judiciare, precum și pentru fiecare act

procedural îndeplinit în afara ședinței cu participarea părților, se întocmește proces-verbal.

În conformitate cu art. 275 alin. (2) CPC, procesul-verbal se semnează de președintele ședinței și de grefier.

Din materialele dosarului rezultă că, procesele-verbale ale ședințelor de judecată ale primei instanțe din 04 iulie 2017 și 09 noiembrie 2017, conform cărora ședințele de judecată au fost amânate pentru data de 24 octombrie 2017 și 13 februarie 2018, nu sunt semnate de președintelui ședinței și de grefier (f. d. 46, 47, 87, 88).

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, procesul-verbal al ședinței de judecată este un act procedural, care asigură posibilitatea verificării temeiniciei și legalității hotărârii. În lipsa procesului-verbal este imposibilă efectuarea controlului judiciar, motiv pentru care neîntocmirea procesului-verbal al ședinței de judecată reprezintă o încălcare esențială a normelor de drept procedural și în cazurile în care procesul-verbal nu este semnat de președintele ședinței și de grefier, acest act procesual nu va produce efecte juridice, situație echivalentă cu lipsa acestuia.

În conformitate cu art. 388 alin. (1) lit. g) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată.

În consecință, instanța de apel, efectuând controlul judiciar al hotărârii primei instanțe, avea obligația pozitivă de a verifica dacă cea din urmă a întocmit procesele-verbale ale ședințelor de judecată în conformitate cu prevederile Capitolului XXI din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a verificat legalitatea hotărârii primei instanțe, în întregul ei, independent de motivele apelului, în situația în care la materialele cauzei lipsesc procesele-verbale ale ședințelor de judecată ale primei instanțe din 04 iulie 2017 și 09 noiembrie 2017.

La caz, se mai reține că, în conformitate cu art. 130 alin. (1) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) CPC, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din materialele dosarului rezultă că, Primăria or. Căinari nu este nici parte și nici participant la proces. Or, la actele cauzei lipsește o încheiere cu privire la atragerea Primăriei or. Căinari în calitate de copârât sau intervenient accesoriu. În prezenta cauză.

Totodată, din materialele dosarului rezultă că, instanța de apel nu a dat apreciere cuvenită ordinului de plată nr. 275 din 16 iunie 2017 și nu a verificat dacă acesta corespunde legislației în vigoare și dacă serviciile de asistență juridică au fost acordate de către CA „Veronica Pascal” în cadrul examinării acestei cauze (f. d. 65).

În temeiul celor precitate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară soluția instanței de apel, care nu a luat în considerare toate circumstanțele cauzei, pronunțând în acest sens o decizie neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza instanței de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) CPC, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului orașenesc Căinari cu privire la contestarea actelor administrative și se restituie cauza Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh